

Het oprichten van een nieuwe scoutsspeltak
Een geheel nieuwe speltak of speltakken splitsen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Teveel leden en dan ...?	5
2.1	Te grote speltakken	5
2.2	Wachlijsten	5
2.3	Speltakken en spelsoorten	5
2.4	Gemengd of ongemengd	6
2.5	Tussengroepen	6
2.6	Een nieuwe speltak is een groepsaangelegenheid	7
3	Splitsen van speltakken	9
3.1	Splitsen: de stappen en tips	9
3.1.1	Speltakken maken	9
3.1.2	Leidingbezetting	9
3.1.3	Programma	9
3.1.4	Herkenbaarheid en duidelijkheid	9
3.1.5	Accommodatie & materiaal	10
3.1.6	Samenwerken	10
3.1.7	De start en communicatie daar omheen	10
3.1.8	Bestuurlijk & financiën	10
3.1.9	Gezonde groei	10
4	Algemene zaken	11
4.1	Lokaal	11
4.1.1	Algemeen	11
4.1.2	Elke speltak een eigen lokaal?	11
4.1.3	Grootte van een lokaal	11
4.2	Leden- en kaderwerving	11
4.2.1	PR	11
4.2.2	Ledenwerving	11
4.2.3	Kaderwerving	13
4.3	Ouders	14
4.4	Scouting Academy	14
4.4.1	Functieprofiel	14
4.4.2	Het leidingteam	14
4.4.3	Teamprofiel	14

4.5	Financiën	15
4.6	Ondersteuning	16
4.6.1	Vragen en informatie	16
4.6.2	De regio	16
5	Nieuwe speltak	17
5.1	Hoe start je een nieuwe speltak?	17
5.2	Wat heb je nodig?	17
5.2.1	Accommodatie	17
5.2.2	Hulp zoeken en ervaringen uitwisselen	17
5.3	Leiding en jeugdleden	18
5.4	Spelvisie/spelaanbod/thema	18
5.5	Identiteit van je speltak/speltaknaam	18
5.6	Eerste opkomsten	19
5.6.1	Mogelijke activiteiten	19
5.7	Praktijkvoorbeeld	24

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Het oprichten van een nieuwe speltak of het splitsen van een speltak kan een uitkomst zijn voor te grote speltakken of groepen die te maken hebben met wachtlijsten. Maar het oprichten van een nieuwe speltak of het splitsen van een bestaande speltak is een beslissing die je niet van de één op de andere dag neemt. Er komt het nodige bij kijken. In dit infoblad lees je er meer over.

1.2 Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt stilgestaan bij de aanleiding: er zijn teveel leden of je wilt een nieuwe speltak oprichten die er nog niet was. Wat kun je doen?

In het tweede hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het splitsen van een speltak. In het derde hoofdstuk wordt gekeken naar de algemene zaken, zoals lokaal en financiën. In het laatste hoofdstuk wordt gekeken naar de specifieke zaken per speltak.

2 Teveel leden en dan ...?

2.1 Te grote speltakken

Elke speltak heeft een optimale grootte. Daarboven wordt een speltak in veel gevallen te groot om écht goed te draaien. Kinderen vallen af, omdat ze zich niet meer thuis voelen in zo'n grote groep of niet de aandacht krijgen die ze wellicht nodig hebben. Ook voor de leidinggevenden in een grote speltak is het - afhankelijk van de omvang van het leidingteam - vaak hard werken om het leuk te houden. Het splitsen van een speltak kan een oplossing zijn om het voor de jeugdleden en leiding weer leuk te maken! Een grote speltak beperkt daarnaast ook de mogelijkheden tot groei: vaak kunnen vrienden en vriendinnen (die vaak de 'nieuwe aanwas' vormen voor leden in je speltak) niet aansluiten terwijl ze toch graag bij Scouting willen. Door de speltak te splitsen, creëer je extra capaciteit. Onderstaande tabel geeft een advies voor de speltakgrootte per speltak. Dit is gebaseerd op de spelvisie en het spelaanbod. Uiteindelijk bepaal je als groep zelf waar het maximum ligt. Dit is uiteraard ook sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van je (bege)leiding.

Speltak	Aantal jeugdleden			Verhouding
	Minimaal	Optimaal	Maximaal	
bevers	6	16	20	1:5
welpen	6	24	30	1:6
scouts	6	28	35	1:7
explorers	6	16	20	
roverscouts	6	16	20	

2.2 Wachtlijsten

Soms heb je als groep bij één of meerdere speltakken een wachtlijst. Zodra de wachtlijsten groter worden of een meer structureel karakter krijgen is het tijd om actie te ondernemen. Dit kan op verschillende manieren. Eén van de opties is het oprichten van een nieuwe- en splitsen van bestaande speltakken. Je creëert op die manier extra ruimte in je speltak waarmee je de wachtlijsten beperkt of op kunt lossen en je groep kunt laten groeien.

Wanneer je een nieuwe speltak opstart in een bestaande groep is het handig om na te gaan of er bij de andere speltakken van dezelfde leeftijd een wachtlijst is. Soms kan je ook beginnen door één subgroep van een volle speltak over te nemen en aan te vullen met nieuweleden dan zijn er bijvoorbeeld al een paar welpen die weten hoe een welpenhorde werkt. Dat is een goede en directe bron om jeugdleden te werven.

Bedenk je dat je meeste leden door vriendjes en vriendinnetjes bij jullie groep komen. Mocht een groep te groot worden, onderzoek dan hoe het zit met vriendjes en vriendinnetjes. Door ze bijvoorbeeld samen naar een ander groep door te verwijzen, vergroot je de kans dat ze bij de Scouting blijven.

Maar we zijn allemaal Scouting: wanneer er in jouw groep een te grote wachtlijst ontstaat laat welpen vooral naar een andere groep gaan als daar wel plek is. We gunnen elk kind toch een leuke Scoutingtijd? Wil je de kinderen en jongeren echt een leuke Scoutingtijd aanbieden zal er een goede samenwerking tussen de speltakken en groepen in jouw omgeving moeten zijn. Een warme overdracht is wanneer jij zorgt voor het contact (al dan niet fysiek) naar de andere groep.

2.3 Speltakken en spelsoorten

Hier onder vind je een tabel met speltakken en spelsoorten.

- De bestaande speltakken zijn; bevers, welpen, scouts, explorers en roverscouts (plusscouts zijn geen speltak, er wordt dan ook niet voorzien een programma voor deze leeftijdsgroep).
- De bestaande spelsoorten zijn; landscouting, luchtscouting en waterscouting.

Speltak	Leeftijden*	Groep / klas	Speleenheid	Spelsoorten
bevers	5 - 7 jaar	groep 2 en 3	kolonie	landscouting
welpen	7 - 11 jaar	groep 4 t/m 7	horde	land-, lucht- en waterscouting
scouts	11 - 15 jaar	groep 8 t/m klas 3	troep	land-, lucht- en waterscouting
explorers	15 - 18 jaar	klas 4 t/m 6	afdeling	land-, lucht- en waterscouting
roverscouts	18 - 21 jaar	N.v.t.	stam	land-, lucht- en waterscouting

*Bovenstaand zijn de minimum leeftijden en de maximum leeftijden aangegeven. De leeftijdsgrenzen lopen van schooljaar tot schooljaar. (artikel 99, huishoudelijke regeling Scouting Nederland, december 2016)

Scouts met een beperking, een speltak kan gericht zijn op jeugdleden met een beperking. Deze speltak gebruikt dan naam (en thema) van de speltak die het best bij de beleveniswereld van haar jeugdleden aansluit (dus niet persé aansluitend bij de leeftijd).

2.4 Gemengd of ongemengd

Het spelaanbod voor de speltakken is geschikt voor zowel jongens als meisjes. Wanneer je gaat splitsen, kun je er ook voor kiezen om een gemengde of ongemengde speltak op te starten. Dat geeft de kinderen en de ouders meer keuze voor een speltak. De sfeer en activiteiten in een jongens-, gemengde of meidenspeltak is heel anders. Dit trekt andere kinderen aan en zo biedt je een meer passende vorm aan. Wanneer je meer wil weten over hoe leuk het kan zijn een programma te splitsen en zo verschillende activiteiten aan te bieden voor meiden en jongens, kijk dan op de [website](#).

Er is vanuit Scouting Nederland geen voorkeur voor gemengde of ongemengde speltak. Afhankelijk van de leeftijdsgroep is er wel een meest optimale situatie voor meiden en jongens per speltak. Dit is gebaseerd op het leeftijdseigene en de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Helemaal optimaal is het wanneer een groep zowel gemengde als ongemengde speltakken heeft, maar dat is in veel gevallen niet mogelijk.

Bevers: gemengde speltakken met hoofdzakelijk vrouwelijke leiding en enkele mannen.

Welpen: gescheiden of gemengde speltakken met gemengde leidingsteams (met meer mannen dan vrouwen) voor jongens en voornamelijk vrouwelijke leiding voor meiden.

Scouts: gescheiden speltakken met voornamelijk mannelijke leiding voor jongens en voornamelijk vrouwelijke leiding voor meiden.

Explorers: gescheiden of gemengde speltakken met voldoende vriend(inn)en. Explorers maken minder onderscheid tussen mannelijke en vrouwelijke begeleiding. Gemengde begeleiding heeft de voorkeur.

Roverscouts: gemengde speltakken met voldoende vriend(inn)en. Roverscouts maken geen onderscheid tussen een mannelijke of vrouwelijke adviseur.

2.5 Tussengroepen

Bij het splitsen van speltakken wordt soms de suggestie gedaan om een zogeheten tussengroep op te richten. Dit is een groep die valt tussen twee speltakken in, veelal tussen welpen en scouts, maar ook wel tussen scouts en explorers.

Er zijn goede redenen om deze optie niet al te snel te nemen. De twee belangrijkste redenen zijn praktisch en inhoudelijk.

Praktisch loop je dan wel tegen allerlei zaken aan, die voor speltakken geregeld zijn, maar voor tussengroepen helemaal niet. De landelijke organisatie is niet ingericht op tussengroepen. Dat begint al met de inschrijvingen in ScoutsOnline, daar is alleen een keuze voor speltakken en niet voor tussengroepen. Dit geldt ook voor de kwalificatie van leiding: dit is per speltak geregeld. Voor alle speltakken is een eigen Scoutfit en een speltakteken. In Scouting Magazine krijgen alle speltakken aandacht, maar de tussengroepen niet. Voor alle speltakken is ondersteunend materiaal, van kompassen en gidsen, de doorlopende leerlijn en de activiteitenbank, enzovoorts. Er zijn veel

hulpmiddelen voor reguliere speltakken, voor tussengroepen zul je dit allemaal zelf moeten bedenken en aanpassen.

Bovendien vindt het grootste ledenverlies bij overvliegen. Door een extra speltak, vlieg je dus een keer extra over en is er een grote kans op uitstroom van leden, doordat je een keer extra overvliegt.

Doordat leden korter bij een speltak zitten is het lastiger om een eigen identiteit op te bouwen in een tussengroep doordat leden er minder lang bij zitten.

Het is lastig plannen voor ouders een tussengroep zal waarschijnlijk andere de opkomsttijden of -dag hebben en door vaak te veranderen is er wederom het risico dat het lid dan al iets anders heeft te doen.

Daarnaast zijn er inhoudelijke, pedagogische argumenten. Binnen Scouting zijn er twee belangrijke elementen.

Het eerste is dat een speltak een 'natuurlijke' vriendengroep zou moeten zijn. Wanneer je buiten op straat een groep kinderen ziet spelen, is het leeftijdsverschil tussen die kinderen niet erg groot.

Meestal zit er drie jaar tussen het oudste en het jongste groepslid.

Het tweede is dat we binnen Scouting willen oefenen met leiderschap. Dit gaat juist gemakkelijker, wanneer er enig leeftijdsverschil tussen de jeugdleden bestaat. Als gids of PL heb je meer natuurlijk overzicht wanneer je ouder bent dan de andere leden van de groep. Bovendien kun je op deze manier al beginnen met het oefenen in overdrachtsvaardigheden: de oudste scouts die al kunnen pionieren kunnen knopen uitleggen aan de jongere scouts.

Deze twee elementen zijn dus tegenstrijdig, bij een natuurlijke vriendengroep wil je een klein leeftijdsverschil, terwijl je voor leiderschap juist streeft naar een groter leeftijdsverschil. Binnen Scouting Nederland is ervoor gekozen om beide elementen zo optimaal mogelijk in te zetten. Daarom zijn de welpen- en scoutsspeltakken beiden vier jaar. Wanneer je gaat sleutelen aan deze leeftijdsgrenzen verlies je dus iets aan één van deze elementen.

Verder is bij de ontwikkeling van het spelaanbod voor alle verschillende speltakken rekening gehouden met de ontwikkeling van kinderen. Dit zie je terug in het werken met thema (Hotsjietonia is anders van opzet dan de Jungle), werken met insignes (voor elke speltak is een eigen uitwerking van het systeem, zeker bij welpen en scouts), de doorlopende leerlijn met voor alle activiteitengebieden een specifieke invulling per speltak, het werken met subgroepen (met een andere invulling voor welpen, scouts en explorers), jeugdparticipatie en zelfs in de wet en belofte.

Wanneer je veel weet van de pedagogische ontwikkeling van kinderen en jongeren kun je dit misschien allemaal zelf ontwikkelen. Maar het is wel heel veel werk om dat echt goed te doen. Dus bezint eer ge begint. Eenmaal een tussengroep gemaakt, wordt het lastig om het weer te veranderen. En kan de leiding over vijf jaar het ook allemaal?

Creëer daarom binnen de speltakken meer diversiteit: kies voor een jongens- meiden en/of gemengde lijn, kies voor opkomst in het weekend of op een doordeweekse dag, kies voor en andere spelsoort (land, lucht water). Je kunt dan als groep als geheel meer bieden en is er voor jeugdleden een keuze.

2.6 Een nieuwe speltak is een groepsaangelegenheid

Vaak ontstaan de ideeën voor het oprichten van nieuwe speltak binnen de speltak waar dit speelt. Besef echter dat als de welpen te veel leden hebben deze leden na het overvliegen doorgaan naar de scouts. Daarom is het verstandig om bijvoorbeeld jaarlijks in de groepsraad een prognose te maken van de overvliegers. Veel groepen zullen dit waarschijnlijk al doen. Deze prognose kan dan als leidraad dienen voor het oprichten van de nieuwe speltak(ken). Zeker wanneer er voor het eerst een tweede of derde speltak per leeftijdsgroep in de groep gaat komen is dit zeker van belang.

Ook de PR en de visie van de groep speelt hierin een belangrijke rol. Wie willen jullie zijn en hoe dragen jullie dat uit. Door met elkaar de visie van de groep helder te krijgen ontstaat er draagvlak voor

het oprichten van een nieuwe speltak. Daarbij komt ook dat zeker in het begin er mogelijk behoefte is aan hulp van de overige leiding door bijvoorbeeld in de beginfase in te vallen.

3 Splitsen van speltakken

3.1 Splitsen: de stappen en tips

3.1.1 Speltakken maken

- Zorg dat de speltakken die ontstaan groot genoeg zijn. Bij een speltak met weinig jeugdleden loop je het risico dat de groep aan het einde van het seizoen is uitgedund. Denk daarbij ook vooruit: hoeveel leden vliegen er binnenkort over en is de speltak daarna ook nog groot genoeg? Maak ook gebruik van de seizoensinvloeden. Groepen blijken in het najaar (september-december) het hoogste aantal leden te hebben, terwijl aan het einde van het seizoen (juni/juli) dit het laagst is.
- Maak zelf de speltakken op basis van voorkeuren die je kent van de leden (vrienden/school clubjes). Je kunt later altijd nog kinderen, op verzoek over laten gaan naar de andere speltak. Vaak is het zo als je de kinderen in een groep zet dat het grootste deel het prima vindt. Geef aandacht aan de kinderen die niet meteen heel enthousiast zijn.
- Speel met de leeftijden wanneer je bijvoorbeeld niet genoeg overvliegers hebt.
- Door een paar jeugdleden een jaar langer te houden en een paar jeugdleden een jaar eerder over te laten vliegen kun je misschien wel een levensvatbare nieuwe speltak maken. Dit is uiteraard een tijdelijke situatie.
- Zorg dat er bij voorkeur evenveel meiden in beide groepen zitten. Maak koppeltjes met vriendinnen, uiteraard hoeft dit niet wanneer je een single sekse speltak opricht.
- Zorg dat de twee nieuwe speltakken levensvatbaar zijn. Dit kan door twee speltakken die gelijkwaardig zijn (denk aan grootte, leeftijdsopbouw, niveau enz.) of een “volle” en een groeispeltak, waar alle nieuwe leden heen gaan,.
- Denk na over het vervolg: als je nu de welpen splitst, dan zijn over vier jaar de scouts aan de beurt. Misschien is het goed een nieuwe lijn (dagdeel, jongens/meiden/gemengd, water/land/lucht) op te zetten. Dit geeft ook een grotere diversiteit aan je Scoutinggroep.

3.1.2 Leidingbezetting

- Zorg dat je minimale vaste leidingbezetting hebt (2-3). Je hebt niet meteen een compleet leidingteam nodig, je hebt ook minder kinderen in het begin. Vul het team eventueel en aan met invallers of ouders. Zodra alles loopt kan je verder gaan zoeken naar vaste leiding. Vaak weet nieuwe leiding anders niet waar ze ja tegen zeggen.
- Zet ouders in om de eerste fase door te komen. Het zal je verbazen hoeveel ouders nog een Scoutingachtergrond hebben en het leuk vinden om je te helpen.

3.1.3 Programma

- Om het gemakkelijk te maken kan je (in het begin) met beide speltakken hetzelfde programma draaien. Je kunt dan ook samen het programma maken, dit verlicht een klein beetje de werkdruk. Het is dan wel belangrijk dat je gedurende de periode, goed overleg met elkaar hebt en af en toe eens de tijd neemt om het programma te evalueren.
- Zorg vooral in het begin voor een uitdagend programma. De eerste weken zijn bepalend of kinderen het leuk gaan vinden.
- Zorg dat je een goed beeld houdt van de kinderen. Hoe ervaren zij het. De eerste kinderen haken na een paar opkomsten al af. Probeer hen erbij te houden door zo veel mogelijk in te gaan op hun wensen.

3.1.4 Herkenbaarheid en duidelijkheid

- Maak helder wie van de leiding bij welke speltak hoort. Dit is voor de kinderen en ouders erg belangrijk. Eerst waren jullie misschien één team en nu zijn er twee speltakken.
- Splits in zijn geheel en niet half om half. De groep splitsen houdt in: een eigen troep/speltak naam, herkenbaar voor de leden, eigen programma, eigen leiding etc. Dus niet: zo af en toe

spelletjes in twee groepen doen. Dat je zaken samen doet met de andere speltak hoeft niet algemeen gecommuniceerd te worden, daar komen ze van zelf achter.

- Geef ieder kind een eigen badge of naambandje waaraan zijn/haar speltak te herkennen is. Dit geeft ook weer duidelijkheid. Zorg ook dat de eigen leiding herkenbaar is als leiding van de betreffende speltak.
- Werk aan een eigen identiteit voor de beide speltakken, zodat straks leden bewust kunnen kiezen tussen de twee speltakken, maar voorkom een sterke concurrentie tussen de twee speltakken.
- Ook wanneer alle speltakken gebruik maken van alle activiteitengebieden en een leuk en uitdagend programma neerzetten kun je door middel van het spel diversiteit tussen speltakken aanbrengen: de meisjesscouts hebben andere creatieve programma's, andere bosspelen en een ander zomerkampthema als de jongensscouts.

3.1.5 *Accommodatie & materiaal*

- Ruimte is belangrijk. Zorg dat je voldoende ruimte hebt met je nieuwe speltak. Draai bij voorkeur in een andere ruimte.

3.1.6 *Samenwerken*

- Schroom de samenwerking met de andere speltak niet. Weekendkampen en excursies kunnen heel goed samen. Ze zijn ook veel leuker met een grotere groep.

3.1.7 *De start en communicatie daar omheen*

- Splits op de natuurlijke momenten in het seizoen. Tijdens het overvliegen bijvoorbeeld. Maak er een officieel gebeuren van.
- Sta open voor suggesties van de kinderen en/of hun ouders. Neem ze altijd serieus en probeer hun probleem altijd op te lossen.
- Denk na wat je wilt doen met de opkomsttijden en dagen.
  - De eerste optie is mensen te laten wennen. Pas na een halfjaar tot een jaar is het zinvol om iets te veranderen. Je zult zien dat dit vaak niet nodig is.
  - De andere optie is om heel bewust direct een ochtend- en een middagspeltak te maken (eerst de welpen, maar later ook de andere speltakken). Ouders en kinderen vonden dit juist prettig, omdat ze nu beter konden combineren met andere bezigheden en daar een keuze in hadden.

3.1.8 *Bestuurlijk & financiën*

- Maak van het splitsen een speltak een beslissing van de hele Scoutinggroep. Dus niet alleen van de welpen of de scouts. Je hebt iedereen nodig en ook de leiding van andere speltakken kunnen helpen.
- Regel bij het bestuur afzonderlijke budgetten en eventueel een opstart budget om iets leuks mee te doen.

3.1.9 *Gezonde groei*

- Probeer meteen te gaan groeien, door vriendjes/vriendinnetjes bijeenkomsten te organiseren zodat je groep snel boven de 20 kinderen uit kan komen. Dit vergroot je levenskansen.

4 Algemene zaken

4.1 Lokaal

4.1.1 Algemeen

De accommodatie van je groep is een zaak van het groepsbestuur, stichtingsbestuur en de groepsraad. Toch is het aan te raden om de ruimte waarin je met de horde aan de slag gaat eens goed te bekijken. Let tijdens de inrichting van je lokaal bijvoorbeeld goed op de veiligheid. Is de nooddeur goed bereikbaar of staat er een nestkist voor?

Als je een lokaal moet delen met een andere speltak of misschien de BSO, maak dan goede afspraken over het gebruik van het lokaal. Dat voorkomt ergernissen.

4.1.2 Elke speltak een eigen lokaal?

Het zou natuurlijk heel erg mooi zijn wanneer dat zou lukken, maar niet elke groep heeft die luxe. Zeker in grotere groepen zou een Scoutinggebouw wel heel veel lokalen moeten hebben. Dus denk creatief na hoe je met de lokalen om kunt gaan. Laat de ruimte niet de beperkende factor zijn.

4.1.3 Grootte van een lokaal

De grootte van je lokaal geeft richting aan de grootte van de speltak. In de [Blokhutwijzer](#) staan de geadviseerde minimale oppervlakte van een groepsruimte. Deze is gebaseerd op de optimale ledenaantallen zoals deze door Scouting Nederland gehanteerd worden (zie paragraaf [1.2](#)). Wanneer je aan de lage kant gaat zitten zal het lastig worden om vaste subgroep ruimtes te maken, maar deze zijn dan ook geen harde voorwaarde. Reken met een oppervlak van 2 tot 2,5 m² per persoon. Nog makkelijker is de automatisch rekenende Exceltabel downloaden op www.scouting.nl. In het volgende hoofdstuk ([§5.2](#)) staan nog enkele aandachtspunten per speltak betreffende het lokaal.

4.2 Leden- en kaderwerving

4.2.1 PR

Ledenwerving begint al bij het uitzenden van een positief verhaal. Hoe wordt er over je gesproken door ouders op het schoolplein en hoe sta je in de lokale media. Als je prachtige activiteiten organiseert maar vergeet mensen er over te informeren, is al je moeite in dit opzicht voor niets geweest. Via deze link vind je allerlei tips en tools om een goede PR campagne op te zetten: [PR](#)

Tijdens de eerste opkomsten maken de kinderen kennis met Scouting. Verder is het natuurlijk vooral kennismaken met elkaar: de andere kinderen en de leiding. Het is daarom bij het oprichten van een nieuwe speltak even te wachten met de publiciteit voor die opkomsten. Uiteraard kun je de opkomst wel aankondigen in de plaatselijke media. Maar om nu meteen journalisten en fotografen uit te nodigen om de opkomst te bezoeken, is misschien niet zo handig. Dat kan later, als de kinderen en leiding aan elkaar gewend zijn.

4.2.2 Ledenwerving

Scouting Nederland heeft een groot aantal materialen ontwikkeld die je kunt gebruiken om nieuwe leden te werven. Via de link [Laat je Uitdagen!](#) vind je een groot scala aan materialen waarmee je jouw eigen flyers, posters, advertenties etc. kan maken. Ook is er een [speciaal gedeelte op de website](#) voor het werven van jeugdleden. We hebben voor de uitleg over duurzame groei een speciaal Webinar op Facebook: [ledereen op Scouting!](#)

- **Jeugdleden werven jeugdleden**

Wanneer je al wat jeugdleden hebt, kun je hen ook laten helpen bij het werven van nieuwe jeugdleden. Het is een simpel, maar effectief systeem. De meeste nieuwe leden maken kennis met Scouting via een vriendje of vriendinnetje. Het daadwerkelijk meedoen tijdens een opkomst is de beste manier om te ervaren hoe leuk Scouting is. Zo kun je bijvoorbeeld een welp die een nieuwe welp introduceert belonen met de [buddybadge](#). Ook is bij de ScoutShop een [spreekbeurtpakket](#) voor speciaal voor de welpen, voor scouts en voor watergroepen

verkrijgbaar. Een welp kan dan door middel van een spreekbeurt op school zijn klasgenoten enthousiast maken voor Scouting. De juf of de meester kan een speciaal kaartje naar Scouting Nederland sturen en het jeugdlid ontvangt daarna een leuke badge.

Op de site van Scouting Nederland kun je de handleiding: [Jeugdleden werven nieuwe jeugdleden](#) vinden.

- **Ouders werven jeugdleden**

Ouders die met andere ouders praten over hoe leuk scouting is en hoe zeer hun eigen kind het bij scouting naar de zin heeft helpen heel veel bij het werven van jeugdleden. Als je alle ouders van je speltak 5 folders meegeeft en vraagt die aan andere ouders uit te delen (bijvoorbeeld op het schoolplein) kan dat soms al een veel effectiever manie van werven zijn dan honderden folders in de wijk verspreiden.

- **Scholenmarketing**

Scholen zijn de vindplaatsen voor nieuwe leden. Met een klein onderzoekje onder je leden weet je snel van welke scholen jullie leden komen. Dat zijn de eerste potentiële plekken om te werven. Uit ervaring weten we dat we gemakkelijker nieuwe leden via bestaande doelgroepen krijgen. Via deze link [leerlingen prognose DUO](#) kan je per school bekijken hoe de prognose voor de komende jaren is van die school of binnen je wijk buurt. De meeste kinderen komen over het algemeen uit de buurt van de groep. Kijk dus in eerste instantie naar de scholen in de buurt. In 2016 is er een webinar op Facebook geweest over (basis)scholen marketing. Dit webinar kan je ter inspiratie kijken via deze link: [Webinar scholenmarketing](#). De genoemde voorbeelden en de presentatie kan je vinden op: [Downloads continuïteit van groepen](#)

- **Social media**

Social media is niet meer weg te denken als instrument voor PR en werving. Bij het inzetten van Social media is het belangrijk dat je je realiseert wie je doelgroep is. Vaak zijn dat niet de kinderen, maar de ouders/verzorgers en/of de opa's en oma's. De belangrijkste gebruikers van facebook bijvoorbeeld zijn vrouwen in de leeftijd 24-35 en laat dit nu net de belangrijkste leeftijd zijn van de ouders van potentiële Bevers en Welpen. Richt je informatie dus ook op hen, wat vinden zij leuk en belangrijk aan Scouting. Over het inzetten van Facebook bij ledenwerving is ook drietal webinars gehouden. Je kunt webinars met deze link vinden: [Webinar Facebookmarketing voor groepen Deel 1](#), [Webinar Facebookmarketing voor groepen Deel 2](#), [Webinar Facebookmarketing voor groepen Deel 3](#).

- **Activiteiten**

Je kunt diverse activiteiten doen om kijkers te trekken voor je speltak. Zorg er in ieder geval voor dat je activiteit in lijn zit met wat je wil uitstralen als speltak of groep. Wil je bijvoorbeeld de naamsbekendheid door bijvoorbeeld de jaarlijkse stroopwafel verkoop actie, jullie inzet bij de dodenherdenking of jullie mega GirlPowerrrrEvent. Door bewust te kiezen geeft je richting aan je groep en komt ook de doelgroep op je activiteiten af die zij belangrijk vinden. Een paar activiteiten lichten we hier uit:

1. GirlPowerrrrEvent: Steeds meer groepen en regio's gebruiken een GirlPowerrrrEvent om meer meiden te werven voor hun groep(en). Wanneer je dit event samen met andere groepen in je buurt organiseert is de impact vele malen groter en kan je de inzet en de kosten delen. De Facebookmarketing voor dit event wordt uitgelegd in het [Webinar Facebookmarketing voor groepen Deel 3](#). Hoe de opzet eruit zou kunnen zien kan je vinden onder de volgende link: [GirlPowerrrrEvent](#)
2. Opendagen/Scout-it-out: Opendagen zijn een goede manier om je kijkers naar je groep te krijgen. Ook hier geldt wanneer je het samen met je buurgroepen of regio doet heeft een veel grotere impact. Zorg wel voor goed verwachtingsmanagement zodat de kijkers niet de indruk krijgen dat ze alleen bijvoorbeeld gaan klimmen of vuurtje gaan stoken. Je kunt natuurlijk ook dezelfde activiteiten in de buurt, wijk, dorp of stad doen. Een leuk voorbeeld ter inspiratie is de [Scoutssquare](#) van de Hengelose Scoutinggroepen.

3. AH sportactie: Met deze actie kunnen klanten van AH zegels sparen en inwisselen voor een voucher waarmee ze 4 keer vrijblijvend kunnen komen kijken bij een sportclub of Scoutingvereniging. In 2017 hebben er 168 Scoutingverenigingen meegedaan met de AH sportactie. 135 van hen hebben samen 3378 activiteiten aangeboden. Veelal waren dit gewone opkomsten. Hiervan zijn 540 reserveringen gemaakt, van 374 unieke boekingen. Een maand na de actie zijn er hiervan naar schatting, volgens opgave in de enquête naar de groepen, 42 nieuwe leden overgebleven. Dit is wel minder dan bij reguliere kijkopkomsten, maar een score van ruim 10% is ook weer niet heel slecht. De komende jaren zal blijken of deze actie succesvol is en blijft.
  4. (kijk)opkomsten: De meest succesvolle activiteiten zijn de vrijblijvende opkomsten waarin de potentiële leden mee kunnen doen. Vaak bieden groepen 3-4 keer vrijblijvend meedoen. Wat bij deze opkomsten belangrijk is, is dat de potentiële leden zich direct welkom voelen bij jullie speltak. Neem de tijd om met de ouders/verzorgers en de kijker te kletsen. Neem hem/haar gelijk op in de groep en doe niet moeilijk als ouders/verzorgers er de eerste keer nog even bij willen blijven. Maak wel goede afspraken hierover, zodat dit niet later tot verassingen kan leiden. Vergeet ook niet de contactgegevens te noteren en stuur na de eerste kijk opkomst een berichtje waarin je het erg leuk vond dat ..... er was en dat je hem/haar graag nog een keer terug ziet. Je kan ook de Flyer "[Help, mijn kind zit op Scouting!](#)" mee sturen met informatie over het reilen en zeilen bij jullie Scoutinggroep.
- **Flyers**
 Professionele flyers kun je tegen redelijke prijzen laten drukken. Het blijft echter een kostbare zaak om met deze flyers te gaan strooien. Daarbij is de kans heel groot dat je niet je doelgroep bereikt. Het beste is daarom om (ouders van) potentiële jeugdleden direct te benaderen en een gesprekje aan te gaan. Wanneer er interesse wordt getoond geef je de flyer mee. Vraag naar contactgegevens en noteer deze goed. Eventueel kun je echt geïnteresseerden een leuk presentje meegeven zoals een sleutelhanger met het adres van je website of blokhut erop. Je kunt de standaard 'Laat je uitdagen' folders aanpassen en zelfs via [Scoutingdrukwerk](#) laten drukken.

4.2.3 Kaderwerving

Als je een speltak begint, moet je goede leiding hebben. Hoe werf je leidinggevendenden?

- Elke leeftijdsgroep is anders. Voor leiding die al wat langer meedraait in een andere leeftijdsgroep liggen hier nieuwe uitdagingen.
- In het bever- en welpenspel staat de fantasiewereld van de kinderen centraal, er zijn dus veel minder vaste regels en tradities, bijna alles is mogelijk. Ook de leiding heeft alle mogelijkheden om hun fantasie te gebruiken.
- Elke speltak heeft behoefte aan eigen kennis en vaardigheden.
  - Voor het werken met bevers is een creatieve vertaling van 'Scoutingkennis' nodig, er hoeven geen technieken aangeleerd te worden maar het is juist de uitdaging om deze leeftijdsgroep hier wel kennis mee te laten maken en waar mogelijk toe te passen. Het activiteitengebied 'Uitdagende scoutingtechnieken' wordt daarmee ook een onderdeel van het beverprogramma.
  - Voor het werken met welpen zoek je leiding met een tomeloze energie, die de fantasie van de welpen kan gebruiken om de kinderen een gevarieerd en afwisselend programma aan te bieden
  - Voor het werken met scouts heb je binnen Scouting wel kennis nodig van diverse technieken, zoals pionieren, hakken, vuur stoken, enzovoorts. Daarnaast wordt het belangrijker om je te kunnen inleven in het leven van een middelbare scholier, met alle zaken die hip, cool en gaaf zijn.

- Voor het werken met explorers moet je kunnen loslaten en de explorers de ruimte geven om te ontdekken en fouten te mogen maken. Werken met pubers vraagt een heel andere insteek dan met jongere kinderen.
- Als adviseur van de roverscouts is het belangrijk om jongeren te motiveren en stimuleren en vanaf de zijlijn te ondersteunen.

Heb je eenmaal goede leiding gevonden, dan is het minstens zo belangrijk om ze te behouden! Op de [website van Scouting Nederland](#) vind je meer informatie over wervingsacties en welke instrumenten je kunt gebruiken om leiding te begeleiden. Ook hebben we een Webinar "[Vrijwilligerswerven](#)" voor je ter inspiratie.

4.3 Ouders

Voor de jongere kinderen (bevers en welpen) zijn het vaak de ouders die beslissen of hun kind lid wordt van je vereniging. Het is daarom aan te raden om ook je verhaal voor ouders klaar te hebben. Vaak is het moeilijk je eigen enthousiasme onder woorden te brengen, daarom heet Scouting Nederland de brochure "Help, mijn kind zit op Scouting!" gemaakt. Je kunt deze brochure vinden via deze link: [Help, mijn kind zit op Scouting!](#)

Houd een eerste ouderbijeenkomst een maand na de eerste opkomst met je scouts, dat geeft de ouders de gelegenheid om de ervaringen van hun kinderen mee te nemen in hun vragen.

4.4 Scouting Academy

4.4.1 Functieprofiel

In het functie profiel staat wat er van jou verwacht wordt als (team)leider. Samen met je praktijkbegeleider bespreek je, met behulp van de kwalificatiekaart, in welke mate jij en je teamleden aan het functieprofiel voldoen en welke vaardigheden je nog kan leren.

Het functieprofiel vind je via deze links voor [\(team\)leider bevers, welpen, scouts](#), voor [explorers](#) en voor [roverscouts](#).

Je praktijkbegeleider kan je alles vertellen over de kwalificatiekaart. Uiteraard kun je de informatie ook via de volgende link vinden: [Kwalificatiekaart bevers-welpen-scouts](#) en [kwalificatiekaart explorers-roverscouts](#)

4.4.2 Het leidingteam

Het opstarten en draaien van een nieuwe speltak is geen eenmansklus. Maakt je nieuwe speltak onderdeel uit van een groep in oprichting, dan is het aan te raden om ook na te denken over de invulling van Scouting Academy in jouw groep. De regio's van Scouting Nederland bieden nieuwe (bege)leiding verschillende trainingen via Scouting Academy aan. Dit kan per regio anders georganiseerd zijn. Voor meer informatie over trainingen kun je terecht bij de trainingscoördinator van je regio en de praktijkbegeleider in jouw groep. Meer over Scouting Academy vind je ook via de link: [Scouting Academy](#)

4.4.3 Teamprofiel

Een team van leidinggevendenden functioneert het beste als leidinggevendenden elkaar aanvullen qua vaardigheden. Scouting Nederland heeft voor elk team een richtlijn opgesteld. Deze worden ook wel teamprofielen genoemd. In een teamprofiel staat beschreven aan welke basisvoorwaarden een leidingteam moet voldoen om verantwoord activiteiten te kunnen aanbieden aan jeugdleden. Naast deze basisvoorwaarden, ook wel het minimumniveau genoemd, is in de teamprofielen ook het gewenste niveau voor leidingteams beschreven. Bespreek met je praktijkbegeleider op welk niveau jouw team zit. De praktijkbegeleider is binnen je groep verantwoordelijk voor de opleiding van (nieuwe) leiding en de spelkwaliteit van de speltakken.

Een handige infographic kun je via deze link downloaden: [Teamprofiel](#)

Meer informatie over het teamprofiel vind je via deze link: [Teamprofielen](#)

4.5 Financiën

Wat kost het starten van een speltak?

Met welke kosten krijg je te maken? Dit is sterk afhankelijk van jullie eigen groepssituatie. Hieronder zetten we een aantal kostenposten op een rijtje.

Kosten vooraf

Al voordat je de speltak start, moet je kosten maken. Bijvoorbeeld:

- Informatie aanvragen.
- Inrichten van het lokaal: de kosten zullen per groep variëren. Het is natuurlijk leuk om meteen een droomlokaal te hebben maar dat hoeft ook niet. In overleg met de andere speltakken kun je waarschijnlijk wel gebruik maken van een ruimte in het clubhuis. je moet de ruimte misschien enigszins aanpassen..
- Spelmateriaal: overleg met de leiding van andere speltakken of je materiaal kunt lenen. Via ouders, scholen, bedrijven en winkels enz. kun je soms aan een hoop (gratis) materiaal komen. In de loop van de tijd krijgt jouw speltak steeds meer eigen materiaal.
- Aanschaf programmamateriaal. Denk o.a. aan handboek voor leiding (Spelkompas), gidsen, zakboekjes, posters, brochures enz.
- Themakleding (vooral voor jongere speltakken): je hoeft niet meteen voor ieder figuur een pak te hebben, maar een tweetal pakken van de figuren is toch wel het minimum om te kunnen straten in Hotsjietonia. Themakleding kan je zo duur maken als je wilt. Waarschijnlijk is er wel een ouder die van oude kleding leuke pakken kan maken of over heeft van carnaval.
- Opleidingstraject van leiding: Nieuwe leiding zal misschien niet al direct na de eerste opkomst al gekwalificeerde leiding willen worden, maar zal hier niet te lang mee moeten wachten. Dus het is wel belangrijk hier van tevoren al rekening mee te houden. Ook kunnen er eventuele reiskosten zijn voor het “inwerken” van nieuwe leiding door het bezoeken van andere beverkoloniën.

Het huishoudboekje van een speltak

De eerste kosten zijn gemaakt, de leiding is enthousiast, het lokaal klaar en de eerste jeugdleden komen naar Scouting. Iedere week doen zij een programma. Wat dat gaat kosten is sterk afhankelijk van je programma. Hoewel het beverprogramma natuurlijk heel anders is dan een explorerprogramma hoeft het gemiddeld niet meer te kosten. Een blik in het huishoudboekje van een andere speltak geeft over het algemeen een aardige indruk van de wekelijkse kosten.

Houdt de kosten die je maakt goed bij en verdeel die over bepaalde “posten”, zoals spel- en knutselmateriaal, traktaties, ouderavond, communicatie (telefoon en evt. postzegels voor contact met ouders) etc. Zo kun je achteraf nakijken hoe de kostenverdeling is en helpt het je om een volgende begroting te maken.

De hoogte van de contributie is afhankelijk van de groepssituatie. Afhankelijk van de speltak en de afspraken binnen de groep komen er naast de wekelijkse opkomsten ook nog weekenden en het zomerkamp bij.

Hoe kom je aan geld?

Zolang er nog geen leden zijn, komt er nog geen contributie binnen. De eerste investeringen zullen dus gedaan moeten worden uit de middelen die je als groep al hebt. Daarnaast zijn er misschien aanvullende subsidiemogelijkheden om aan geld te komen.

Als de groep subsidie krijgt van de gemeente (of fondsen) dan kan het starten van een beverkolonie, vanwege de uitbreiding van het totale ledenaantal, aanleiding zijn voor een eenmalige extra subsidie of een uitbreiding van bestaande subsidies.

Als er verbouwd moet worden om een geschikt beverlokaal in te richten dan kun je daarvoor een subsidieverzoek indienen bij het Nationaal Jeugd Fonds (NJF – Jantje Beton). De behandeling van zo'n verzoek duurt ongeveer vier maanden.

Via de website van Scouting Nederland is meer informatie te vinden over fondsenwerving. Ook kun je daar vragen wie de accommodatieconsulent van het Kennisnetwerk is voor de regio waar jouw groep toe behoort. Deze consulent kan je ondersteunen bij vragen over de (ver)bouw van accommodaties.

4.6 Ondersteuning

4.6.1 Vragen en informatie

Er zijn verschillende manieren waarop je informatie kunt krijgen en vragen kunt stellen over het oprichten van een nieuwe speltak:

- Op internet: kijk eens op www.scouting.nl. Op de site van Scouting Nederland staat heel veel informatie die je kan helpen.
- Er zijn Kompassen en Gidsen voor alle speltakken met alle informatie per speltak. Deze zijn te bestellen via de [ScoutShop](#)
- Mocht je nog vragen hebben over spelinhoudelijke zaken kun je die stellen via: spelpecialisten@scouting.nl
- Het team Groep en Regio kan nieuwe Scoutinggroepen ondersteunen. Je kunt hen bereiken via: teamgroepenregio@scouting.nl
- Heb je vragen over accommodatie, verzekeringen, financiën of juridische zaken. Dan kun je contact opnemen met het Kennisnetwerk: kennisnetwerk@scouting.nl
- Heb je vragen over waterscouting, dan kun je mailen naar waterwerk@scouting.nl

4.6.2 De regio

De regio is er om groepen te ondersteunen. In de regio vindt regelmatig overleg plaats tussen de leidingteams van de dezelfde speltak. Tijdens deze overleggen (officieel het Regionaal Spel en Programmaoverleg, maar dit heet in elke regio nét weer even iets anders) wordt niet alleen gesproken over de organisatie van regio-activiteiten, maar worden ook ervaringen en nieuwe ideeën uitgewisseld. De vrijwilligers van de regio kunnen je ook bijstaan en adviseren met betrekking tot het Scoutingspel. Deze overleggen zijn ook een prima gelegenheid om je nieuwe horde bekend te maken bij andere groepen in de regio.

De regio organiseert ook trainingen voor nieuwe leiding en kan de praktijkbegeleiders van de groep ondersteunen met de kwaliteit van het Scoutingspel.

Je kunt ook aan je regio vragen of je de start van je nieuwe horde mag aankondigen op de website of Facebookpagina van de regio.

5 Nieuwe speltak

5.1 Hoe start je een nieuwe speltak?

Aangezien iedere Scoutinggroep anders is, kunnen we geen pasklaar plan geven voor het starten van een scoutstroep. In het kort geven we hier aan waar je rekening mee moet houden als je een scoutsspeltak opricht. We onderscheiden:

- Praktische zaken: Wat kan je doen om leden te trekken en ouders te informeren over wat je allemaal gaat doen?
- De eerste opkomsten: Wat ga je doen? Kennismaken, een eigen identiteit creëren, werken in subgroepen, je programma

Eigen initiatief

Een ander deel van de informatie zal je zelf bij elkaar moeten zoeken. Op welke tijden draaien de andere speltakken? Wanneer is er ruimte vrij voor een nieuwe troep? Is er een eigen ruimte beschikbaar of moet er een ruimte gedeeld worden met een andere speltak? Wat zouden de scouts gaan kosten?

Een startplan

Als dan het besluit genomen is om een welpenhorde op te richten, moet er een plan gemaakt worden. Hierbij moet je natuurlijk de nieuwe scoutsleiding betrekken. Zolang er geen leiding is, heeft het weinig zin om van alles te regelen. Het heeft natuurlijk de voorkeur wanneer er één of meerdere leiding is die al ervaring heeft met leiding bij Scouting of met de scoutsleeftijd. Wanneer de leiding helemaal nieuw is, dan zullen ze eerst kennis moeten maken met de groep. Laat ze bijvoorbeeld een paar keer meedoen bij een andere speltak.

5.2 Wat heb je nodig?

5.2.1 Accommodatie

De accommodatie van jouw Scoutinggroep is een zaak van het groepsbestuur, stichtingsbestuur en de groepsraad. Let tijdens de inrichting van je lokaal bijvoorbeeld goed op de veiligheid, houd er rekening mee dat messen, zagen en bijlen voor jeugdleden van andere speltakken (bevers en welpen) buiten bereik blijven. Verder is het belangrijk dat scouts in ploegen kunnen werken, hebben ploegen hun eigen ploeghoek in het lokaal, is er ruimte voor de ploegkist, of staat deze ergens waar de ploeg er niet bij kan.

Als je een lokaal moet delen met een andere speltak, troep of misschien de BSO, maak dan goede afspraken over het gebruik van het lokaal. Misschien kun je geen ploeghoeken maken maar kan je wel een prikbord per ploeg ophangen.

Scouts zijn oud genoeg om zelf mee te denken over de invulling van het lokaal. Voor scouts leuk om hun eigen ploeghoek te hebben, die ze ook zelf helemaal naar eigen inzicht kunnen inrichten. Desnoods elk seizoen opnieuw.

5.2.2 Hulp zoeken en ervaringen uitwisselen

In de regio vindt regelmatig overleg plaats tussen de leidingteams van de verschillende scouts speltakken. Tijdens deze overleggen (Regionaal Spel en Programmaoverleg) wordt niet alleen gesproken over de organisatie van regio activiteiten, zoals de [Regionale Scoutingwedstrijden \(RSW\)](#), maar worden ook ervaringen en nieuwe ideeën uitgewisseld. De vrijwilligers van de regio kunnen je ook bijstaan en adviseren met betrekking tot het Scoutingspel.

Deze overleggen zijn ook een prima gelegenheid om je nieuwe troep bekend te maken bij andere groepen in de regio. Je kunt ook aan je regio vragen of je de start van je nieuwe troep mag aankondigen op de website of Facebookpagina van de regio.

5.3 Leiding en jeugdleden

De wachtlijst

Wanneer je een nieuwe scoutstroep opstart in een bestaande groep is het handig om na te gaan of er bij de andere scoutstroep(en) van jouw Scoutinggroep een wachtlijst is. Het is vaak het makkelijkst om te beginnen één ploeg van een volle troep (29-35 scouts) over te nemen en aan te vullen met nieuwe leden (van de wachtlijst). Dan begin je een troep met een paar scouts die al weten hoe een troep werkt!

Promotie

Als je prachtige activiteiten organiseert maar vergeet mensen er over te informeren, is al je moeite voor niets geweest. Via [deze link](#) vind je allerlei tips en tools om een goede promotie campagne op te zetten

Ouderinformatie

Voor kinderen in de scoutsleeftijd zijn het vaak de ouders die beslissen of hun kind lid wordt van je vereniging. Het is daarom aan te raden om ook je verhaal voor ouders klaar te hebben. Vaak is het moeilijk je eigen enthousiasme onder woorden te brengen, daarom heet Scouting Nederland de brochure "Help, mijn kind zit op Scouting!" gemaakt. Je kunt deze brochure vinden via deze link: [Help, mijn kind zit op Scouting!](#)

Geef ouders een inschrijfformulier mee. Hierop kunnen ze alle relevante informatie over hun kind invullen, zoals contactgegevens, geboortedatum, diëten, relevante medische informatie etc. Vraag niet alleen informatie van ouders, maar geef zelf ook informatie over jouw groep en jouw horde. Geef informatie over de opkomsttijd, regels over het halen en brengen, telefoonnummers, speciale activiteiten en ook informatie over de installatie, de Scoutfit en de boeken voor de scouts.

Houd een eerste ouderbijeenkomst een maand na de eerste opkomst met je scouts, dat geeft de ouders de gelegenheid om de ervaringen van hun kinderen mee te nemen in hun vragen.

5.4 Spelvisie/spelaanbod/thema

Werken in ploegen

Een belangrijk fundament van Scouting is het werken in subgroepen. Bij de scouts noemen we de subgroepen: ploegen. Een ploeg bestaat uit ongeveer zeven scouts, binnen de ploeg hebben twee scouts een stukje extra verantwoordelijkheid: de ploegleider (PL) en de assistent ploegleider (APL) (daarnaast kan een ploeg nog veel meer rollen met een specifieke verantwoordelijkheid voor de jeugdleden hebben). Op deze manier krijgen de jeugdleden in onze speltak de kans veel verantwoordelijkheid te nemen voor allerlei zaken. Van zelf koken voor en met je ploeg tot het na een kampje uithagen van de tenten waar je met je ploeg in geslapen hebt. Door dit 'leren door doen' en door fouten te mogen maken in een veilige omgeving leren scouts heel veel.

Begin zo snel mogelijk met het werken in ploegen. Het is verstandig om al wel in meerdere ploegen te beginnen bij de start van een speltak, ook al heb je nog geen 2x 7 scouts. Beter starten in twee ploegen van 4 scouts dan in één troep. Meerdere ploegen maakt het programma competitiever en uitdagender voor deze leeftijd.

Als je je nieuwe troep bent begonnen met één ploeg van een andere troep is het makkelijk om die ploeg bij elkaar te houden je andere nieuwe ploegen hebben dan een voorbeeld. Meer informatie over werken met ploegen vind je in het boekje "[Werken met Ploegen](#)" verkrijgbaar bij de ScoutShop. Artikel nr. 83070.

5.5 Identiteit van je speltak/speltaknaam

Troepidentiteit binnen jouw Scoutinggroep

Een troepnaam onderscheidt jouw troep van andere troep(en) in de groep en geeft de troep een eigen identiteit. Een troepnaam kan op verschillende manieren gekozen worden. Het is het leukst als de

troepnaam net wat fantasierijker is dan “ochtendtroep”, “middagtroep”, “meisjestroep” of “jongenstroep”.

Het is leuk om met je scouts op zoek te gaan naar een unieke naam. Als jouw Scoutinggroep meerdere locaties heeft of de verschillende troepen draaien in een ander gebouw dan kan je je troep naar bijvoorbeeld jullie wijk of buurt noemen. Bijvoorbeeld Troep Heijenoord en Troep Klingelbeek (van Scoutinggroep De Geuzen te Arnhem). Je kunt ook kiezen voor een bekende Nederlander uit de geschiedenis, vooral watergroep doen dit veel, of naar een oud-lid, dat iets bijzonders heeft gedaan. Of je nu “Mariëndaaltroep” of “Troep Mariëndaal” schrijft maakt niet uit. Beiden is goed, je zal merken dat het één met sommige namen beter klinkt dan het ander.

Een troep kan ervoor kiezen om een troep naambandje te dragen op de rechtermouw van de Scoutfit blouse.

5.6 Eerste opkomsten

De eerste opkomsten zijn erg belangrijk wanneer je een nieuwe troep start. Tijdens deze opkomsten laat je de scouts kennismaken met het programma, je lokaal en de ceremonieën van jullie troep. Denk bijvoorbeeld aan het openen en het sluiten.

Rustig aan beginnen!

Tijdens de eerste opkomsten maken nieuwe kinderen kennis met Scouting. Verder is het natuurlijk vooral kennismaken met elkaar: de andere kinderen en de leiding. Het is daarom handig even te wachten met de publiciteit voor die opkomsten. Uiteraard kun je de opkomst wel aankondigen in de plaatselijke media. Maar om nu meteen journalisten en fotografen uit te nodigen om de opkomst te bezoeken, is misschien niet zo handig. Dat kan later, als de kinderen en leiding aan elkaar gewend zijn. Maak ook geen groot start feest van je eerste opkomst, kinderen kunnen zich dan verloren voelen in het feestgedruis, het is verstandig hiermee te wachten tot twee maanden na de echte start van je opkomsten.

Iedereen voelt zich welkom

Als er nieuwe scouts bij de troep komen, is het belangrijk dat ze zich veilig en welkom voelen. Het is daarom belangrijk om tijdens de eerste opkomst de scouts goed in de gaten te houden zodat je pesten, vloeken en ander onwenselijk gedrag meteen de kop in kan drukken. Op die manier geef je meteen in het begin van je troep duidelijk de grenzen aan voor je jeugdleden.

Openen

Er zijn veel manieren waarop je kunt openen. Belangrijk bij de opening is dat dit het moment is waarop iedereen bij elkaar is. Je kan als leider vertellen wat je die dag gaat doen. Houd geen ellenlange verhalen (maximaal één minuut), want dan ben je snel de aandacht kwijt en daar komen ze niet voor. Scouts waarderen het als deze ceremoniën kort en betekenisvol zijn, laat zelf het gedrag zien dat je graag van je scouts wil zien.

Sluiting

Bij de sluiting kan je vertellen wat er de volgende week gaat gebeuren. Ze kunnen zich er dan alvast op verheugen en als je stokbrood gaat bakken zullen ze niet hun nette kleren aandoen. Bij sommige troepen is het gebruikelijk om te sluiten met een vlag en bij andere met de schakelspreuk of met beiden. Daarna wordt vaak door een ploeg van dienst nog opgeruimd in het lokaal.

5.6.1 Mogelijke activiteiten

Een programma maken op basis van de 8 activiteitengebieden, dat brengt een gevarieerd en uitdagend programma. Deze activiteitengebieden zijn: sport & spel, expressie, technieken, buitenleven, samenleving, identiteit, veilig & gezond en internationaal.

Benoem de activiteitengebieden in je programma-overzicht zodat de diversiteit direct zichtbaar is.

WEEK 1

Handlezen (Activiteitengebied: Identiteit)

In koppels wordt van iedereen de hand omgetrokken op een vel papier. Daarna stelt de een vragen aan de ander en schrijft leuke dingen in de hand. Zo krijg je van elke scout een hand vol met leuke wetenswaardigheden. Mogelijke vragen zijn leeftijd, hobby's, broers en zussen, favoriete TV-programma, pop idool, eten, enzovoorts. De handen kunnen in het lokaal worden opgehangen of worden voorgelezen.

Naam van je speleenheid "troepnaam"

Meerdere ploegen scouts vormen samen een troep. Het is leuk, de troepnaam samen met de scouts te bedenken. Eventueel kan er in kleine groepjes een naam worden bedacht, later kan dan er over de naam worden gestemd.

Subgroepnaam (ploegnaam)

Scouts werken in vaste subgroepen. Deze subgroepen heten ploegen. Ook hiervoor kan een naam worden bedacht. Het is gebruikelijk hiervoor de naam van voor jullie lokaal dier te gebruiken, maar je kan het natuurlijk ook verderop zoeken. De ploeg kan de gekozen dan verwerken in een bord wat aan de muur wordt gehangen, een eigen yell en logo.

Bij de ScoutShop kan je ploeg tekens (rechtermouw) en ploeg linten (aan de lus op de linkermouw) kopen, deze kan je op je scoutsfit blouse dragen. Ook te koop bij de ScoutShop is het boekje 'Werken met Ploegen' hierin vind je een lijst met diernamen, afbeeldingen en bijbehoren lint kleuren.

Groepshuis verkennen

Maak van kleine details van het groepshuis foto's. Bijvoorbeeld van een deurknop, een schilderij, de trekker van de W.C., de verwarming, enzovoort. Maak de foto's zó, dat niet al te makkelijk is te herkennen wat het voorstelt. Elk groepje krijgt een foto. Als ze gevonden hebben waar de foto is genomen, vinden ze daar een opdracht die ze moeten vervullen. Mogelijke opdrachten zijn:

- In de keuken: Bak een pannenkoek
- In de W.C.: Zing een lied dat je allemaal kent
- In de gang: Speel een spelletje kegel
- Buiten: Zoek tien dingen die niet in de natuur thuishoren
- Het fietsenhok: Plak een band en prik hem weer lek voor het volgende groepje
- In het lokaal: Drink een kopje thee of ranja

Als de opdracht is uitgevoerd kunnen ze de volgende foto ophalen.

Verjaardagskalender

Met het gehele vendel kun je een verjaardagskalender maken. Wanneer zijn alle scouts jarig, wanneer de leiding, welke bijzondere dagen zijn er verder nog aan te tekenen (carnaval, vakantie, kampen)?

WEEK 2

Brood bakken (Activiteitengebied: Veilig & Gezond)

Alle kinderen in deze leeftijd vinden het maken van een vuurtje prachtig. Normaal mag dat niet, bij Scouting wel. Laat de scouts hout sprokkelen in het bos of park. Zorg ervoor dat je van tevoren al voldoende hout verzameld hebt, zodat niet alles kletsnat is als het geregend heeft. Bouw dan samen een paar vuurtjes. Het beste systeem hiervoor is een tipi vuur.

Als het de kinderen niet lukt, mogen ze natuurlijk best wat papier gebruiken. Als het vuur minder wordt en je hebt alleen nog hete as, dan kun je hierboven stokbrood bakken. Koop hiervoor een pak broodmix en maak er dunne slierten van. Deze slierten deeg draai je om een stok heen. Je krijgt dan het echte stokbrood. Neem voor het bakken wel de tijd, anders is de buitenkant zwart en de binnenkant niet gaar.

Op pad (Activiteitengebied: Uitdagende Scoutingtechnieken)

Als de scouts per ploeg op pad gaan, leren ze elkaar al snel beter kennen. Daarnaast maken ze dan ook kennis met de omgeving van het Scoutinggebouw. Aan het begin vertel je hoe de eerste te gebruiken tochttechniek werkt. Als je van tochttechniek wisselt tijdens de route, kan je op deze plaats een post neerzetten waarbij de uitleg van de nieuwe techniek wordt gegeven. Je kunt van de tocht een competitie maken. Onderweg krijgt men dan opdrachten en de tijd die de ploeg er over loopt telt ook mee. Welke ploeg heeft de meeste opdrachten en de snelste tijd?

Mogelijke opdrachten onderweg:

- Wat kost een heel bruin brood bij de bakker?
- Hoeveel lantaarnpalen passeer je?
- Maak een ploeglied

WEEK 3

Het samenwerkingsspel (Activiteitengebieden: Sport & Spel en Buitenleven)

Het samenwerkingsspel laat de scouts zien en ervaren dat je samen sterker bent. Samen zie en hoor je meer, samen kun je meer. In dit spel heb je elkaar nodig, anders red je het niet.

Programma

- 14.00 uur: Opening
- 14.10 uur: Uitleg beide hindernisonderdelen
- 14.25 uur: Start hindernisbaan
- 15.30 uur: Napraten
- 16.00 uur: Afbreken en opruimen
- 17.30 uur: Sluiting

Vorbereidingen leiding

De leiding moet op tijd beginnen met de opbouw van de baan. Trek voor een goede, spannende en ludieke baan genoeg tijd uit. Het opbouwen van de baan kost ongeveer 2 uur. Dit kan ook samen met de troep. Voordat de baan wordt opgebouwd moet al wel het één en ander zijn voorbereid, zoals het uitzoeken van terrein, speelweide, bosperceel en het huren en/of kopen van materialen.

Het spel

Het samenwerkingsspel bestaat uit een hindernisbaan die met de ploeg samen gedaan moet worden. Niet alle ploegleden mogen al hun ledematen gebruiken, waardoor men automatisch moet samenwerken. Dit spel kan door elk vendel, groot of klein, worden gespeeld. Leg het spel vooraf duidelijk uit. Loop de baan met alle deelnemers na en laat zien wat de bedoeling is. Dit voorkomt stagnatie tijdens het spel.

In elke ploeg komt een persoon voor die:

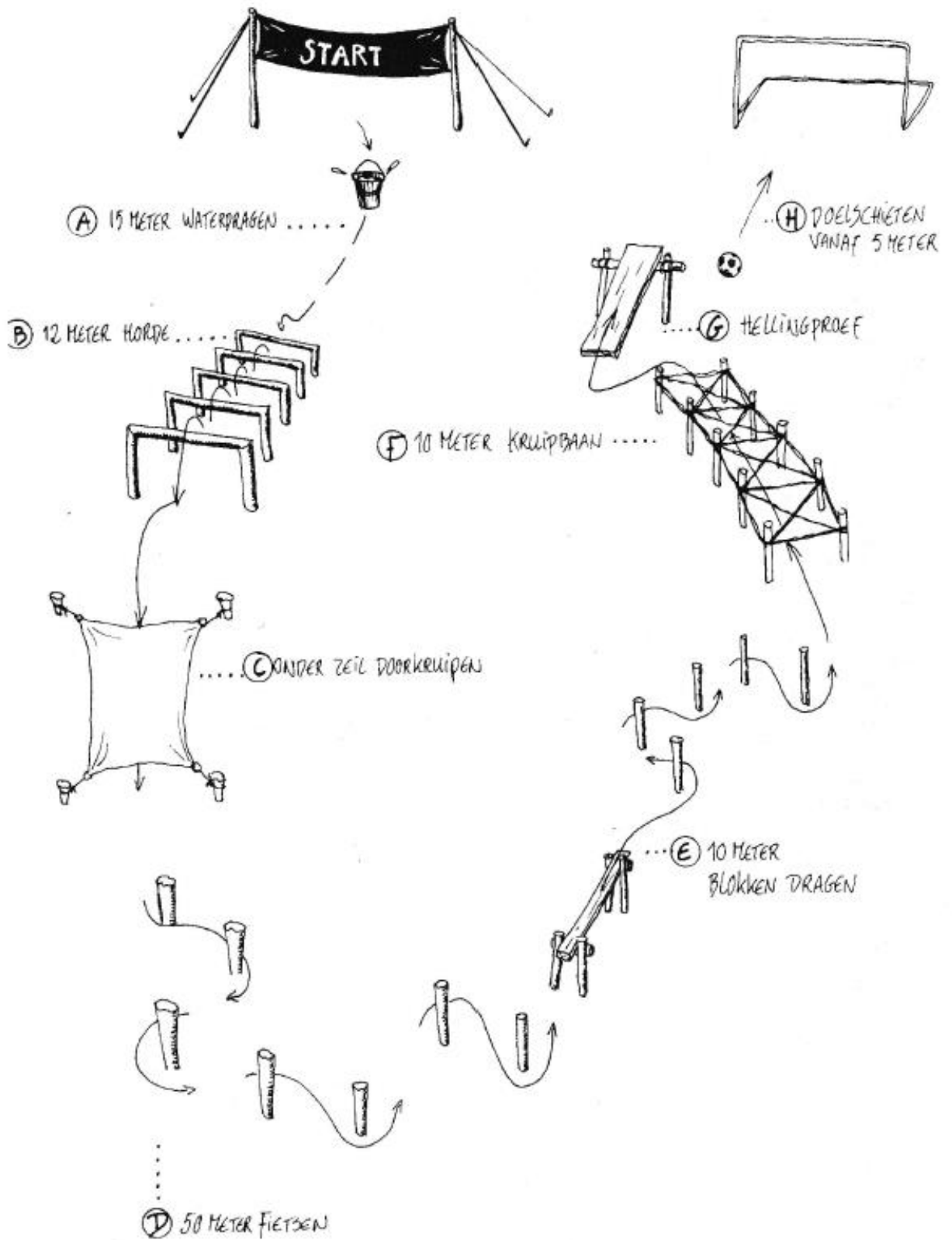
- zijn handen niet mag gebruiken
- geblinddoekt wordt
- zijn voeten niet mag gebruiken

Het is de bedoeling dat de ploeg zo snel mogelijk samen op tijd de baan afleggen. De hindernisbaan kan zo lang of zo kort worden gemaakt als men zelf wil. Denk daarbij aan:

- De spelen (hindernissen) verder uit elkaar leggen en de deelnemers tussen de hindernissen iets laten doen. Bijvoorbeeld de hink-stap-sprong, hinken, enzovoort.
- Een aantal onderdelen meerdere malen inbouwen.
- Extra handicaps toevoegen (iets meenemen tijdens doen van hindernissen, deelnemers aan elkaar binden).
- Parcours door ploegen meerdere malen laten lopen.

De hindernissen

- A. Waterdragen
De ploeg moet een emmer vullen met water. Dit gebeurt door water in een plastic bekertje over te brengen van de startlijn naar de emmer. Wie het minste morst heeft de emmer het eerst vol.
- B. Horde springen
De ploeg moet zo snel mogelijk en zonder de hordes te beschadigen over 6 hordes springen.
- C. Onder zeil doorkruipen
Er moet onder een op de grond gespannen zeil worden doorgekropen.
- D. Fietsen
Zo snel mogelijk, zonder de paaltjes omver te rijden, een slalom fietsen.
- E. Blokken dragen Elke deelnemer moet 10 blokken in één keer van punt 1 naar punt 2 overbrengen. Zonder de blokken te laten vallen, en natuurlijk zo snel mogelijk.
- F. Kruipbaan
Kruip zo snel mogelijk en zonder de touwtjes aan te raken onder de baan door.
- G. Hellingproef
Kruip de helling zo snel mogelijk op. Maak de helling eventueel glad.
- H. Doelschieten
Schiet een bal van 5 meter afstand in het doel.

Benodigdheden:

- blinddoeken
- katoenen banden
- plastic bekertjes
- 2 emmers
- water
- 12 paaltjes (1 meter)
- stevig touw of lint
- 2 grote zeilen (2,5 meter bij 5 meter)
- Scheerlijntjes
- Tentharingen
- 16 paaltjes of veiligheidshoeden
- 1 crossfiets
- 1 vliegende Hollander
- 10 piepschuim blokken (baksteenformaat)
- 30 kleine paaltjes (maximaal 50 tot 75 cm.), eventueel tentstokken
- 2 planken (lengte 4 meter, breedte 80 cm.)
- 2 platen (lengte 5 tot 10 meter, breedte 2 tot 4 meter)
- 1 voetbal
- groene zeep
- 2 paaltjes (lengte 1 meter)

5.7 Praktijkvoorbeeld

Onze scoutsspeltak was al een aantal jaar vrij groot (meer dan 35 jongens en meiden). Je begon te merken dat kinderen elkaars naam niet meer kenden of pas na een hele tijd. Je moest zelf ook echt op de presentielijst kijken om te zien wie er meerdere weken niet geweest was, want dat had je niet meer zo in de gaten. Kinderen begonnen af te haken. Toen kwam ook nog het inzicht dat er heel veel welpen aan zaten te komen waardoor we ruim over de 40 kinderen heen zouden gaan. Er moest iets gaan gebeuren!

We hebben eerst met alle vrijwilligers twee sessie gehad over de toekomst. Hoe we die zagen als Scoutinggroep? Uiteindelijk vonden we de pluspunten om een tweede scoutsspeltak te starten (meer kinderen de mogelijkheid bieden op Scouting te komen en mogelijk op langere termijn meer potentiële leiding) zwaarder wegen dan de minpunten (met name nog meer druk op leidingtekort, lokaalbezetting, materialen die nodig zijn om aparte kampen te draaien). Dus werd afgesproken dat als er voldoende leiding werd gevonden, we dat zouden gaan doen.

We hebben eerst leiding gezocht en hebben met een minimum van drie leiding besloten door te gaan. Het was bij ons echt hard zoeken, want van het scoutsteam wilde maar 1 lid naar de nieuwe speltak overstappen dat was heel erg jammer. Dus daar vooraf op lobbyen is geen overbodige luxe.

Er zijn twee informatieavonden geweest, voor (aankomende) scouts en hun ouders waarin we hebben toegelicht wat de beweegredenen waren om te gaan splitsen. We hebben toen gelijk aangegeven dat we in elk geval het eerste jaar alle kampen nog samen gedraaid zouden worden, maar dat we voor daarna dat nog niet wisten. Onze vierjaarlijkse uitwisseling met een Engelse zustergroep was gelijk punt van zorg. Tot op heden doen de scouts die uitwisseling nog samen.

We hebben ook uitgelegd hoe we de speltakken wilden gaan indelen. Dit hebben we gedaan door eerst de wensen uit te vragen, maar vooraf wel aangegeven dat ons doel is om evenredige verdeling van leeftijd en meiden/jongens te bereiken, dus dat de wensen ter kennisgeving werden aangenomen, er werd geprobeerd zo veel mogelijk rekening mee te houden maar dat we niets konden garanderen.

Er was een plan B om in geval van scheve verdeling kinderen gericht te benaderen met voorstellen als: maar als je nou met Pietje samen naar die speltak gaat, wat vindt je daar dan van? Maar zover is het nooit gekomen.

De eerste scoutsspeltak draaide op zaterdagmiddag. Het leidingteam (en de Scoutinggroep) besloot dat de andere speltak op zaterdagochtend ging draaien. Dit is gewoon een mededeling geweest, we dachten als niemand dan naar die speltak wil om die reden horen we het dan wel weer. Veel kinderen vonden het echter wel goed, want dan konden zij het beter combineren met sport. Enige tegenargumenten die ik heb gehoord was dat je dan minder 'uitlooptijd' had. De middagscouts kunnen met gemak een uur uitlopen, bij de ochtendscouts zouden ze dan in de weglopen. Ook in het schemerdonker nog even bij het kampvuur zitten mis je bij een ochtendscouts.

Het was voor ons een gelukje, maar de kinderen hadden niet de voorkeur om in één speltak bij elkaar te willen blijven. Er waren een paar kinderen die het niets uitmaakte, dus daar hebben we een beetje mee kunnen schuiven. We hebben geprobeerd vrienden een beetje in combi's bij elkaar te laten. De meidenverdeling is toen al wel een beetje scheef begonnen, maar dat kwam ook doordat het aantal meiden over de verschillende jaren nogal fluctueerde. Ik moet wel zeggen dat we nu (8 jaar later) wel nog steeds veel minder meiden bij de middagscouts hebben dan de ochtendscouts, wie weet hebben we dat toen al veroorzaakt? Er was ook slechts een vrouwelijke leiding bij de oude scoutsspeltak en doordat die naar de ochtend ging, zijn er toch veel meiden mee gegaan, ze hebben dat alleen nooit zo aangegeven dat dat een reden was.

De definitieve indeling is na het zomerkamp verstuurd per mail, dan kon iedereen dat rustig thuis lezen. Daar hebben we toen geen gedoe mee gehad, en na de zomer was het overvliegen, en toen hebben we de nieuwe namen gepresenteerd. Alle scouts mochten toen overvliegen.

Het was de eerste weken wel wennen. Op een gemiddelde opkomst (met enkele afmeldingen) waren er 'slechts' 15 kinderen. Daardoor gingen bepaalde spellen heel anders. De kinderen zeiden daar ook wat van, zeker de ouderen. Er waren ook niet zoveel oudere scouts, want het was toevallig een kleine lichte geweest. Daar hadden we ze achteraf gezien wel iets beter op kunnen voorbereiden. Nu gaven we ze extra verantwoordelijkheid, wat heel goed werkte.

Er ontstaat ook enige rivaliteit tussen de beide scoutsspeltakken. De leiding vond dat erg vervelend, maar de scouts zagen het vooral als een grapje. De leiding is in de eerste jaren best streng geweest: we wilden niet twee kampen speltak A tegen speltak B. We wilden ook niet dat kinderen het gevoel kregen dat ze in het mindere kamp waren gezet, de verkeerde keuze hadden gemaakt. De visie was: we zijn samen de scouts, maar draaien in twee speltakken. Nu zie je dat hoe meer nieuwe leiding er komt, hoe groter de verschillen worden. Na een paar jaar is zo'n speltak ook wel zelfstandig en weet bijna niemand meer hoe het ooit was.

Wij hebben bij het besluit om de scouts te splitsen ook gelijk gezegd: op termijn moeten we ook de explorers splitsen. Want je weet natuurlijk al bij voorbaat dat dit moment gaat komen. Na 7 jaar waren de explorers aan de beurt. Dit is eigenlijk op gelijke wijze aangepakt en er is zonder al te veel uitval en problemen gesplitst. Bij de explorers was de truc om hen zelf ook in te laten zien dat het gewoon wel teveel was: een afdeling met meer dan 30 explorers. Zij hebben zelf ook heel veel meegedacht in het proces, wat hun nieuwe opkomsttijd zou worden, enzovoorts.

In onze situatie zijn wij bij beide splitsingen geen jeugdleden verloren, maar dat is wel een reëel gevaar, waar je rekening mee moet houden.

Terugkijkend denk ik dat de volgende aspecten dus belangrijk zijn

- communicatie naar alle betrokkenen
- betrokkenen keuze geven in iets (wel gekaderd, passend binnen groepsvisie)
- liefst met genoeg enthousiaste leiding (als jij dat blikje vindt waar ze inzitten wil ik weten waar)
- tegenslag incalculeren
- indeling goed evenwichtig maken
- plan maken om verdere instroom in de Scoutinggroep om pieken te voorkomen (zie onder)
- oudste scouts goed betrekken en taken geven

Een ander leerpunt is dat we als groep dergelijke pieken willen 'voorkomen'. Daarom werken wij nu met een strak systeem voor de doorstroom, dus voor elk jaar is er een maximum aan jongens en meisjes dat in een bepaalde speltak mag zitten.

Ideaal wat ons betreft is

- bevers   1 speltak   5 jongens en 5 meisjes per jaar
- welpen   2 speltakken   elk 3 jongens en 3 meisjes per jaar
- scouts   2 speltakken   elk max 4 jongens en 4 meisjes per jaar (idealiter 7 in totaal)
- explorers   2 speltakken   elk max 4 jongens en 4 meisjes per jaar (idealiter 7 in totaal)

Dit proberen we ook zo goed mogelijk te communiceren naar iedereen die op de wachtlijst staat, waarom we kinderen 'uitkiezen', die in het profiel passen en niet maar gewoon de eerste die bovenkomt plaatsen. Op deze manier krijg je stabielere speltakken, wat bovendien leidt tot regelmatigere aanwas van nieuwe leiding en dus een Scoutinggroep die meer aankan.

Scouting Die Wiltgraeff, Wageningen